

Romana

Pacáková

Studentka, terenní pracovnice v Mostu k naději,
dobrovolnice a organizátorka různorodých akcí.

Dvakrát týdně pomáhá drogově závislým. Denně ji potkáváte na chodbě školy. Znáte se?

Sešli jsme se před nádražím, Romana mě vede na jednu ze šleháren. Hned při vstupu do podchodu klopí zrak k zemi a rychle přejíždí všechna zákoutí. V Mostu k naději pracuje teprve půl roku, ale svým povoláním je již „postižená“, hledá totiž po zemi použité stříkačky. Po pochůzce po dvou šlehárnách jich máme v kontejneru cca 10.

Studentka a terénní pracovníce.

Co jste víc?

Asi tak dost půl na půl, bych řekla, ale důležitější je studium samozřejmě.

Neměla byste být víc studentka, ve vašem věku?

Myslím, že je to víc individuální, ale určitě jsem víc studentka, víc času věnuju studiu než práci.

Jak jste se dostala k práci terénní pracovníce?

Chodím do nemocnice jako dobrovolník na spinální jednotku k vozíčkářům a k ochrnutým. Zjistila jsem, že mě hrozně naplňuje

dobrovolnická aktivita. Věděla jsem, že existuje nějaký Most k naději tady v Liberci, pracují tam moji kamarádi. Prostě jednoho dne jsem si řekla, že bych tam chtěla dělat dobrovolníka, a tak jsem tam šla. Domluvila jsem si

Nejhorší co jsem zažila bylo když klient přišel s malým dítětem, to pro mě bylo nejtěžší.

schůzku s ředitelem a vedoucím. Řekli mi, že to je úplně super, to co chci dělat, ale proč bych to měla dělat jako dobrovolník, když mi mohou nabídnout maličký úvazek. Ale bylo to trochu komplikované věkem, protože tady v těch službách můžu pracovat až od 21. Já tam šla v 18ti. Tím, že mě zná vedoucí terénních pracovníků a kolega, který tam je nejdéle, vyřešilo se to tak, že se do mých 21 stala mojí garantkou vedoucí K-centra. Jsou ale věci, které dělat nemůžu, třeba netestuju na virová onemocnění.

Jak vypadá den terénního pracovníka?

Dopoledne máme čas na administrativu, které je tam až příliš, podle mě. Píše se měsíční, čtvrtletní, pololetní, roční hlášení. Každý klient má svou složku, píšou se

deníky. Zároveň je čas na chystání materiálu, který si nosíme v batohu, pytlíčujeme brčka například. Dopoledne taky chodíme s klienty na úřady nebo k lékaři. A v jedenáct nebo až v jednu hodinu se chodí do terénu.

Jak probíhá setkání s klientem?

Máme mobilní telefon, na který nám může zavolat každý i když třeba jen najde pohozenou stříkačku, domluvíme si čas a místo a provedeme výměnu, poradenství nebo se domluvíme na testování. Když je čas, tak si i popovídáme, jak se vede.

Co je to “provedeme výměnu”?

Výměnný program injekčního materiálu plus HR materiálu. Klient nám dá špinavé stříkačky do kontejneru a my mu za ně dáme čisté a vše, co potřebuje k bezpečnější aplikaci.

Jak vypadá váš typický klient.

Obecná představa je člověk ve špinavém otrhaném oblečení, nevonící, bez domova vedle kterého byste si nesedla v MHD?

Rozhodně ne! Jsou tam i takoví

rodiny, práci a nepoznal byste na nich, že užívají nějakou drogu, minimálně ne na první pohled. To spektrum je tam neuvěřitelně široké, od mladých lidí po důchodce. Muži, ženy, bílí, černí... To je jako byste řekl, že všichni studenti gymnázia jsou úplně stejní.

A vzít použitou stříkačku a vyhodit ji do koše? Tak to je to nejhorší co můžete udělat.

My jsme na místě, kterému říkáte šlehárna. Co to je šlehárna?

Šlehnout znamená slangově aplikovat si nitrožilně drogu. A šlehárny jsou místa, kde často nacházíme pohozené injekční stříkačky.

Navštívili jsme dvě taková místa, obě jsou pouze několik metrů od veřejné komunikace, kde denně projde tisíce lidí i dětí. Je takových míst hodně v Liberci?

Hmm... Záleží, co znamená hodně, pro někoho, kdo o tom nemá žádnou představu, to hodně je, podle mě to tak zlé není.

A je jich víc než 10?
Určitě.

Míň než 100?

Asi ano, ale nemám zmapovaný celý Liberec. Ale stříkačky se válejí i na Šaldáku a před radnicí.

Tak to je to nejhorší, co můžete udělat. Můžete kontaktovat městskou policii, ale to není jejich primární náplň práce. Takže je lepší zavolat k nám, terénnímu programu, a my se o to postaráme.

Jaký nejhorší zážitek máte z terénu?

Nejhorší, co jsem zažila, bylo, když klient přišel s malým dítětem, to pro mě bylo nejtěžší, ale pak jsem zjistila, že matka se o dítě stará. Probrala jsem to na poradě, probrala jsem to se svou garantkou, která se hodně věnuje závislým matkám, a řešily jsme postupy v těchto situacích. Slyšel jste o syndromu špatné matky?

Ne.

To znamená, že i když dítě nemá materiální jistotu, nemá například všechny hračky, je pro něj lepší zůstat u biologické matky. To mi hodně pomohlo, když jsem se o tom dozvěděla.

Jak často chodíte do terénu?

Chodím 2x týdně, jednou za dva měsíce jezdím na supervizi, plus

du týmu. Občas na nějaké konferenci.

Změnila práce terénního pracovníka váš pohled na drogově závislé?

Zjistila jsem, že ne všichni uživatelé drogy vypadají jako klasické smažky. Často by to na nich člověk ani nepoznal. A pak taky to, že ne vždy si za to klienti mohou sami.

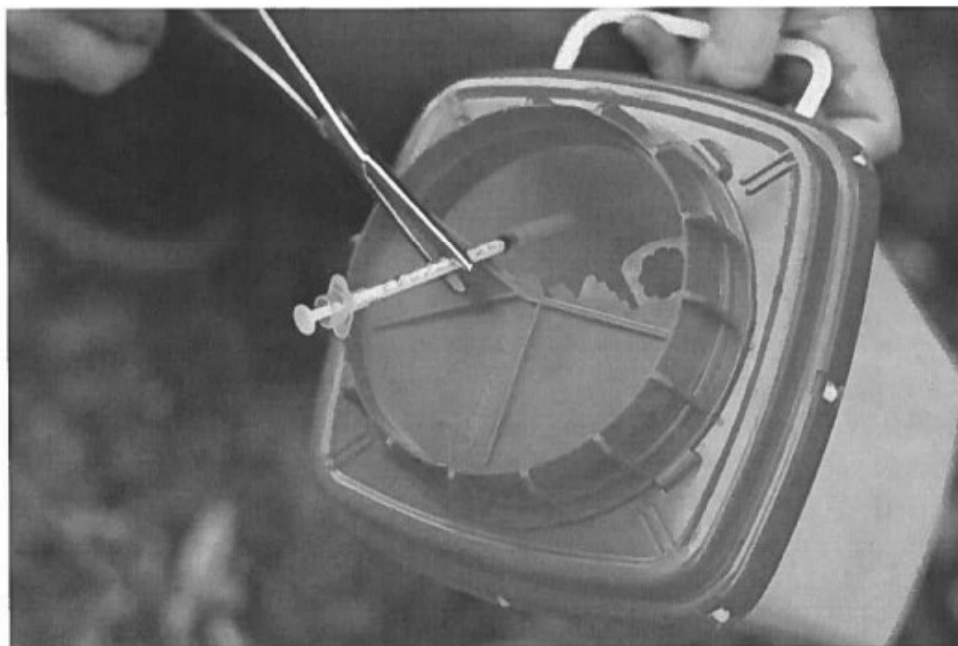

Jak na vaše rozhodnutí reagovali rodiče?

Ze začátku to nebylo vůbec dobré, protože měli strach, samozřejmě. Báli se, že budu pracovat s feťákama. Měli velké předsudky, snažila jsem se jim dokola vysvětlovat, že budu očkovaná proti žloutenkám a že tam jsou striktní pravidla. Kolega, který tam je nejdéle, měl nejhorší zážitek, že mu klient nadával po telefonu. Nebezpečí tam není moc velké. První měsíc měli strach o moje studium. Zjistili, že to zvládám, a začali se ptát na věci ohledně práce. Časem poznali některé moje kolegy a zjistili, že to chci hrozně moc dělat. Teď už jsou s tím v pohodě a podporují mě.

Proč ke studiu další práce?

Mě moc nebaví mít nějaký volný čas. Dělán v terénu, protože mě to hrozně baví a samozřejmě protože potřebuji peníze. Je to taky

protože chci jít studovat adiktologii. Chtěla bych se pohybovat v těchto sférách. Nevím, jestli přímo s drogovou klientelou, ale určitě v sociální sféře.

Co je to adiktologie?

To je studium závislostí, nejen látkových, jako jsou drogy, ale i gambling a další.

Na jaké škole?

Na 1. lékařské fakultě Univerzity Karlovy.

A jak změnila tahle práce Vás?

Asi mě to naučilo brát věci tak, jak jsou. Nevím, jak to popsat. Pomáhá mi to v zodpovědnosti, dodržování pracovních pravidel, to jsem se musela naučit. Taky komunikace s týmem je u nás hodně důležitá, protože pracujeme vždy v terénu ve dvojicích. A musíme fungovat jako tým. To jsem se taky musela učit.

Jste studentka denního studia na gymnáziu, což není lehká škola a do toho 2x týdně chodíte do práce. Jak se to dá skloubit?

Já vlastně chodím jen do terénu, což znamená, že chodím od jedné hodiny. Nechodím na celých 8 hodin. Mně neskutečně vyšla vstříc paní ředitelka, za kterou jsem přišla, že mám možnost dělat tuhle práci, že je to možnost dost neobvyklá v mém věku a vzhledem k dosaženému vzdělání, ale že bych chtěla psát maturitní práci spojenou s tímto tématem a že bych to chtěla jít dál studovat. A

ky z odpoledních hodin ve čtvrtek a pátek. A pokud by to mělo negativní vliv na moje studijní výsledky, tak počítám s tím, že o to uvolnění přijdu. Uvolnění jsem naštěstí dostala.

Jak vypadá uvolnění z výuky ve vašem případě?

Nemám žádné úlevy, když se píše test, tak ho píšu bez ohledu na to, že jsem tam předchozí hodinu nebyla. Mám třeba náhradní práci z jiného předmětu, který je pouze jednohodinový.

Píšete tedy všechny testy jako ostatní?

Ano.

Máte čas se učit? Jaká jste studentka?

Mám, všechno jde, když se chce. Celkový průměr mám přes 8, což je fajn. Je to taky díky tomu, že mi pomáhají spolužáci, za co jim moc děkuji.

Vy jste se na několik měsíců odstěhovala na Moravu a studovala jste na jiném gymnáziu. Na jakém?

Já jsem se odstěhovala do Zen Budhistického centra na Moravě a tam jsem studovala státní gymnázium v Jevíčku, 4 měsíce.

A můžete je srovnat?

Gymnázium Jevíčko patří k těm lepším. Údajně je to super gympl, ale je to státní gymnázium. Státní a soukromé gymnázium se nedá moc srovnat. Tam absolutně chyběl individuální přístup ke

stejní. Hodiny tam vypadaly tak, že student seděl a zapisoval si, co učitel vykládal, a když se chtěl student doptat, tak profesor to dost často nevěděl. Já jsem třeba tady z gymnázia zvyklá z dějepisu, že ani není dobré se ptát, protože se toho dozvíte až příliš. Hodiny probíhají úplně jinak, pracujeme s internetem, s literaturou, ve skupinách, navzájem prezentujeme témata, děláme prezentace. Samozřejmě jsou hodiny, kde je potřeba si zapisovat. Na chemii děláme experimenty, laboroky a tak.

Říkáte, že se nedá srovnat státní a soukromé gymnázium. Ale ta soukromá mají často nálepku, že jsou jen pro bohaté a že se na nich známky kupují.

Jste bohatá?

Ne. Ani trochu.

A kolik známek jste si už koupila?

Asi Vás to překvapí, ale vůbec žádnou. Často se setkávám s tímto názorem. Zažila jsem za čtyři roky několik studentů, které ze školy vyhodili a školné měli zaplacené. Je to předsudek.

Kde se vidíte za 10 let?

Chtěla bych na magisterské studium, to je 5 let, to mi bude 25. K tomu bych chtěla pracovat, nevím, jestli někde v terénu, ale určitě v nějaké sociální službě. Noooo... Pak eventuálně třeba doktorské studium... Já to moc neumím říct. Stát se ale může cokoliv, já si vždy něco naplánuju, a pak se třeba odstěhuju na Moravu. :-)